

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Частка підприємств, які на сьогодні можна вважати інноваційно активними є досить малою. Виправити ситуацію можливо шляхом застосування нових підходів щодо інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, так як інформація відіграє важливу роль у процесі розроблення та реалізації інноваційних проектів. Для цього необхідно вдосконалити методичне забезпечення оцінювання ефективності цього процесу.

Беручи за основу значення терміну “ефективність” під ефективністю інформаційного забезпечення інноваційних проектів слід розуміти оптимальне співвідношення між результатом від використання системи інформаційного забезпечення та витратами на її установку, доробку, експлуатацію, а також відповідність функціональних характеристик визначеним меті та завданням.

При оцінюванні ефективності інформаційного забезпечення інноваційних проектів слід використовувати різні підходи, це дасть змогу оцінити його ефективність ще на початкових етапах інноваційного проекту та здійснювати контроль відхилень якщо такі є. Проте, оцінювання з використанням таких підходів слід розглядати з певним наближенням, оскільки жоден з них не може дати повної картини. За дослідженнями деяких фахівців [1; 2], вартість оцінки ефективності інформаційного забезпечення складає 1-2% від вартості самого інформаційного забезпечення. Проте, не зважаючи на це, оцінювати ефективність все ж необхідно, оскільки ціна такої помилки може виявитися у багато разів більшою.

Методологічний підхід до визначення ефективності інформаційного забезпечення інноваційного проекту залишається загальновідомим: результати порівнюються з витратами, які забезпечили цей результат. Нижче розглянуто основні напрями доходів та витрат, які пов’язані із впровадженням інформаційного забезпечення у процес реалізації інноваційного проекту.

Доходи: зниження собівартості, скорочення термінів виконання замовлень, своєчасність постачання тощо.

Проте, значну частку у структурі доходів займають нематеріальні чинники, такі як: покращення доступу до інформації, покращення взаємодії з постачальниками, здатність своєчасно реагувати на зміни ситуації на ринку збуту тощо.

Витрати. Витрати, пов’язані з впровадженням та використанням інформаційного забезпечення, поділяються на поточні (повторювані) та капітальні (одноразові).

До поточних витрат відносяться:

програмне забезпечення: вартість ліцензій, системне програмне забезпечення, а також вартість послуг з їхнього налаштування (доробки) і вартість послуг служби підтримки;

устаткування: вартість персональних комп’ютерів, принтерів, серверів, комунікаційного устаткування і т.д., а також витрат на їхнє встановлення та налаштування, вартість ремонту устаткування, технічне обслуговування, модернізацію тощо, а також страхові та орендні/лізингові платежі, якщо устаткування взяте в оренду чи придбане на умовах лізингу;

персонал: витрати на оплату роботи персоналу, який зайнятий розробкою і впровадженням інформаційного забезпечення, відрахування на соціальні потреби, збільшення заробітної плати співробітниками у зв’язку з підвищенням їхньої кваліфікації, витрати на навчання і перепідготовку персоналу;

організаційні витрати: витрати на утримання старих і набір нових співробітників, а також витрати пов’язані з втратами в організаційній ефективності на період впровадження інформаційного забезпечення, витрати на придбання сировини, матеріалів, необхідних для інформаційного забезпечення;

приміщення: витрати на утримання будинків і споруд (оплата оренди, електроенергії, охоронних послуг, страхування тощо, а також вартість робіт із забезпечення умов, необхідних для функціонування устаткування, зокрема: установка систем кондиціонування повітря, енергозбереження, пожежна безпека тощо).

До капітальних (одноразових) витрат належать:

витрати на будівництво додаткових приміщень (якщо система інформаційного забезпечення вимагає додаткових площ);

витрати на придбання і доставку програмного забезпечення, комп'ютерної техніки, у тому числі пристроїв і комплектуючих, а також офісного устаткування;

витрати на встановлення та налаштування інформаційного забезпечення під конкретні умови експлуатації;

витрати на монтаж та налагодження обладнання;

витрати на запаси обладнання та його елементів на ремонтно-експлуатаційні потреби з метою своєчасного усунення виходу з ладу виробів під час експлуатації і вартість додаткових приладів без яких неможливе їхнє функціонування;

витрати на технічні засоби та устаткування, що запобігають негативним наслідкам впливу експлуатації виробів на навколишнє середовище, а також на умови праці;

непередбачувані витрати, які мають місце через зміну цін на матеріали, готові вироби тощо;

витрати на інформаційне насичення системи інформаційного забезпечення (наприклад, підготовка довідників) і т.д.;

інші витрати – залежать від особливостей системи інформаційного забезпечення.

Ефективність є величиною відносною, яка визначається як відношення результату від використання інформаційного забезпечення інноваційних проектів до витрат, які були понесені у процесі. Тому, інформаційне забезпечення слід вважати ефективним тоді, коли вигоди від його використання перевищуватимуть витрати протягом усього життєвого циклу інноваційного проекту, а також коли досягнуто мету та виконано усі поставлені завдання і кількісні економічні показники відповідають запланованим.

1. Lucas H.S., Baroudi J. The role of Information Technology in Organization Design. J. of Information Systems, 1994. – 19 (4), 9 – 23. 2. Martin J., Cybercorp: The New Business Revolution. New York: Amacom. – 1996, 115-125, 3 – 33.